ਪਲਾਨੀ

ਬਨਾਮ

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ

(2009 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1100)

27 ਨਵੰਬਰ, 2018

[ਆਰ. ਬਾਨੂਮਥੀ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – ਸਸ.148, 435 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ. ਸ.149 ਅਤੇ ਸ.302 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ. ਸ.149 – ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਿ ਜਦੋਂ 'ਸ' ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ (ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਇੱਕ ਆਟੋ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ 'ਸ' ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 'ਸ' ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ – ਇੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ 'ਸ' ਦੀ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਪੈਟਰੋਲ ਟੈਂਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਲੀ ਹੋਈ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਸੋਟੀ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ – ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1, 'ਸ' ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭੱਜੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 'ਸ' ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ – ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਖੇਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ 'ਸ' ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ – 'ਸ' ਨੂੰ ਚਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ – ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ – ਹਾਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਫੜਿਆ ਗਿਆ: ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਹੈ – ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਟਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਸਨ – ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਠੋਸ, ਇਕਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਤ ਹਨ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਰੁਵਲ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਝੂਠੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਤੱਥ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ 'ਸ' ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ - ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਬੂਤ - ਮਨੋਰਥ - ਜਦੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਘਾਟ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਏਗੀ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ - ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ - ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾ - ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਏਵਾਦੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. - ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ - ਜਦੋਂ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: 1.1 ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਸ' ਦੀ ਮਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ

ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਟਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ (ਏ7) ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਰੁਵਲ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 9, 10][664-E; 665-B]

1.2 ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੁਆਰਾ ਵਰਣਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਠੋਸ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਤ ਹਨ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਸ' ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਸ' ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13, 21 ਅਤੇ 23][666-ਏ-B; 669-ਏ, C-D]

2. ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਏਵਾਦੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਕੇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਡਾਕਟਰੀ ਮਾਹਰ ਦੇ ਰਾਏਵਾਦੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਹੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਏਵਾਦੀ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਇੰਨੇ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 14][666-B-E]

3.1 19.08.1996 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 05.00/05.30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਲਈ, ਐਫਆਈਆਰ ਰਾਤ 08.00 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ; 20.08.1996 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 05.00 ਵਜੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਐਫਆਈਆਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ। ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਪੁੱਤਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਇੱਕ ਦੋ-ਦੋ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਉਦਾਹਰਣ-ਪੀ1) ਰਾਤ 08.00 ਵਜੇ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਸ' ਨੂੰ ਗਿਆਰਾਂ ਚੀਰੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1-

ਇਕੱਲੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਮ ਵਾਂਗ ਆਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ। [ਪੈਰਾ 16][667-C-F]

3.2 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਭੇਜਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ-10) ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਵੀਰਾਵਨੱਲੂਰ ਅਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਚੇਰਨਮਾਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ ਸੱਤ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਤਲ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਦਿਨ ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ ਤੋਂ ਨਾਗਰਕੋਇਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਬੱਸਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਘਰ ਪੈਦਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਟੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗਵਾਹ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ 'ਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖ ਕੇ, ਮਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਐਫਆਈਆਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 17, 18][667-F-H; 668-ਏ-C]

4. ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੇਸ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀਤਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਉਸ ਕੇਸ ਵਾਂਗ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਏਗੀ ਜੋ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਟੁਕੜਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਇਰਾਦਾ ਬਹੁਤ ਪਤਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਠੋਸ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। [ਪੈਰਾ 20][668-E-F]

ਪਲਾਨੀ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਗੀਰਥ ਅਤੇ ਹੋਰ (1999) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 96: [1999] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 529 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ। ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹਵਾਲਾ [1999] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 529 ਪੈਰਾ 14 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2009 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1100। 2007 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 427 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਦੁਰਾਈ ਬੈਂਚ ਦੇ 30.07.2007 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬੀ. ਕਰੁਣਾਕਰਨ, ਐਸ. ਗੌਥਮਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ। ਐਮ. ਯੋਗੇਸ਼ ਕੰਨ, ਐਸ. ਪਾਰਥ ਸਾਰਥੀ, ਰਾਜਾ ਰਾਜੇਸ਼ ਵਾਰਨ ਐਸ., ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਵਕੀਲ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਰ. ਬਾਨੂਮਥੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1. ਇਹ ਅਪੀਲ 30.07.2008 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਦੁਰਾਈ ਬੈਂਚ ਵਿਖੇ ਐਸ.ਬੀ. ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 427 ਆਫ਼ 2007 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ - ਧਾਰਾ 148 ਆਈਪੀਸੀ, ਧਾਰਾ 435 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2. ਕਮਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਅਯੱਪਨ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2)। ਵਿਜੇਲਕਸ਼ਮੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਬਾਸ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਧਿਰ ਦੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

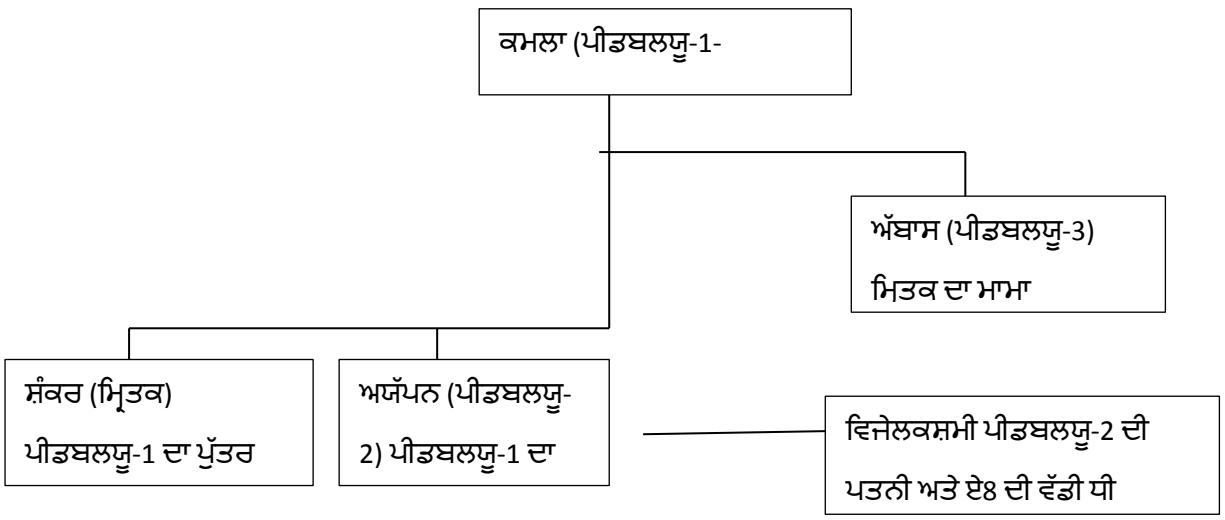

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 19.08.1996 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5.00-5.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਕਮਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1), ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਮਾਂ, ਇਯੱਪਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2), ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਅੱਬਾਸ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3), ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮਾਮਾ 15.08.1996 ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਹਰੀਕੇਸਵਨੱਲੂਰ ਇੱਕ ਆਟੋ ਵਿੱਚ ਗਏ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਅੱਬਾਸ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਰੀਕੇਸਵਨੱਲੂਰ ਦੇ ਪਿਲਾਈਅਰ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਤਾਂ ਅੱਠ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ (ਏ1) ਕੋਲ ਅਰੂਵਲ, ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ (ਏ2) ਕੋਲ ਅਰੂਵਲ, ਜੇਨਾਕਰਨ (ਏ3) ਕੋਲ ਚਾਕੂ, ਮਾਰੀ ਉਰਫ਼ ਮਰੀਅੱਪਨ (ਏ4) ਕੋਲ ਚਾਕੂ, ਰਾਜਾ (ਏ5) ਕੋਲ ਚਾਕੂ, ਕਾਸੀ (ਏ6) ਕੋਲ ਅਰੂਵਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਪਲਾਨੀ (ਏ7) ਕੋਲ ਅਰੂਵਲ ਅਤੇ ਜੈਲਕਸ਼ਮੀ (ਏ8) (ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਕੋਲ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਡੱਬੀ ਸੀ, ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਜੈਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇ ਉਕਸਾਉਣ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਮਾਰੀ ਉਰਫ਼ ਮਰੀਅੱਪਨ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਚਾਕੂ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜੈਲਕਸ਼ਮੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਪੈਟਰੋਲ ਟੈਂਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਲੀ ਹੋਈ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਸੋਟੀ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ, ਕਮਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ1), ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਅੱਬਾਸ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭੱਜੇ। ਕਮਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਖੇਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਅਰੂਵਲ ਨਾਲ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ; ਦੋਸ਼ੀ ਜੇਨਾਕਰਨ, ਮਾਰੀ ਉਰਫ਼ ਮਾਰੀਅੱਪਨ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਚਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤੇ; ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਪਲਾਨੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਅਰੂਵਲ ਨਾਲ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਕਾਰਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਮਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਰਾਤ ਲਗਭਗ 08.00 ਵਜੇ ਵੀਰਾਵਨੱਲੂਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਾਮਈਆ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-11) ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਸਾਬਕਾ.-P1) ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਸਾਬਕਾ.- P1) ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-11) ਨੇ 1996 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 150 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 147, 148, 435, 341 ਅਤੇ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ (ਸਾਬਕਾ.-P11) ਦਰਜ ਕੀਤੀ।

3. ਡਾ. ਉਲਾਗਮਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਸਾਬਕਾ.-P6) ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਸਦਮਾ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਅਤੇ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। 04.09.1996 ਨੂੰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, 4, 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਏ2, ਏ4, ਏ5 ਅਤੇ ਏ6 ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰ ਦੇ ਹਥਿਆਰ - ਅਰੂਵਾਲ (ਬਿੱਲ ਹੁੱਕ) ਅਤੇ ਚਾਕੂ (ਐਮ.ਓ-17 ਤੋਂ ਐਮ.ਓ-20) ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ P26 ਤੋਂ P30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

4. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 13 ਗਵਾਹਾਂ (ਪੀਡਬਲਯੂs 1 ਤੋਂ 13) ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 33 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਉਦਾਹਰਣ P1 ਤੋਂ P33) ਅਤੇ ਵੀਹ ਭੌਤਿਕ ਵਸਤੂਆਂ (ਐਮ.ਓs 1 ਤੋਂ 20) ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 313. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

5. ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਕਮਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ1) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 148, ਧਾਰਾ 435 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਧਾਰਾ 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਧਾਰਾ 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 1, 3, 5 ਅਤੇ 6 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਕਮਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕਲੌਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ-ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸ਼ਾਮ 05.30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਉਦਾਹਰਣ-P1) ਰਾਤ 08.00 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਰਾਤ 08.00 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 05.00 ਵਜੇ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

7. ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਸਬੂਤ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਪੂਰ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ, ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ

ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਸਬੂਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਪੂਰ ਸਮਰਥਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 7 ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਕਦਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਜੋ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

8. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ, ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।
9. ਕਮਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1), ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਮਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 19.08.1996 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 05.00/05.30 ਵਜੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਇਯੱਪਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਦੇ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਹਰੀਕੇਸਵਨੱਲੂਰ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਰੀਕੇਸਵਨੱਲੂਰ ਮੁੱਕੂਵੀਤੂ ਪਿੱਲਯਾਰ ਕੋਲੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਟੋ ਤੋਂ ਉਤਰੇ, ਤਾਂ ਏ1 ਤੋਂ ਏ7 ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਅਰੂਵਲ ਵਰਗੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਜੈਲਕਸ਼ਮੀ (ਏ8) ਚੀਕਦੀ ਰਹੀ, "ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ, ਕੱਟੋ ਅਤੇ ਮਾਰੋ" ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਮਾਰੀ (ਏ4) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 8 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਬਾਈਕ ਦਾ ਪੈਟਰੋਲ ਟੈਂਕ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਲਕੀ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਤੀਲੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ 'ਤੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਧਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭੱਜ ਗਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦਾ ਸੀ।

10. ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ, ਤਾਂ ਏ1 ਤੋਂ ਏ7 ਨੇ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਅਰੂਵਲ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ ਅਤੇ ਗਰਦਨ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਜਨਕਰਨ, ਮਾਰੀ ਉਰਫ਼ ਮਰੀਅੱਪਨ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਸੀ ਅਤੇ ਪਲਾਨੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੇ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਅਰੂਵਲ ਨਾਲ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੰਕਰ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਟਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਲਾਨੀ (ਏ7) ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਰੂਵਲ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ - ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਫੁੱਟ ਉੱਚੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੱਪੜੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖੂਨ ਦੇ ਦਾਗ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਆਚਰਣ ਕਾਫ਼ੀ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੀ।

12. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੱਪੜੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖੂਨ ਦੇ ਦਾਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ, ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ-P6-ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਗਿਆਰਾਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸਨ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀ ਉਂਗਲੀ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ ਅਤੇ ਹਥੇਲੀ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ਗਾਇਬ ਸੀ। ਗਰਦਨ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਡੂੰਘੇ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਡੂੰਘੇ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮ ਵੀ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਇੰਨੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਸ਼ੰਕਰ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਸੀ।

13. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-7-ਡਾ. ਉਲਗਮਲ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਬਿੱਲ ਹੁੱਕ (ਅਰੁਵਲ) ਵਰਗੇ ਤਿੱਖੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਕੁਹਾੜੀ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਿੱਖੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਟ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੁਆਰਾ ਵਰਣਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

14. ਸਬੰਧਤ ਡਾਕਟਰੀ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਥਿਤ ਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਏਵਾਦੀ ਹਨ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਟ ਕਥਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਗੀਰਥ ਅਤੇ ਹੋਰ (1999) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 96 ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:- "15. ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰੀ

ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਰਾਏ ਤਰਕ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਰਾਏ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਰਾਏ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਬਣਦੀ ਹੈ··· " ਜਦੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਕੇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਮਾਹਰ ਦੇ ਰਾਏ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਹੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਏ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਇੰਨੇ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

15. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂs 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਮਾਰੀ (ਏ4) ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੋਟਰ-ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂs 1 ਤੋਂ 3 ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਖਿੰਡ ਗਏ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭੱਜ ਗਏ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭੱਜਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵੱਲ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਨਾ ਕੱਟਣ ਲਈ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਵੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂs 2 ਅਤੇ 3 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭੱਜੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂs 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 7 ਸਮੇਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਕੱਟਿਆ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ 20.08.1996 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 05.00 ਵਜੇ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀ, ਜਾਂਚ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਦੁਹਰਾਓ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 19.08.1996 ਨੂੰ 05.00/05.30 PM ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ

ਘਟਨਾ ਲਈ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਸ਼ਾਮ 08.00 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ; 20.08.1996 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 05.00 ਵਜੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਐਫਆਈਆਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਪੁੱਤਰ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਗੌੜੇ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਇੱਕ ਦੋ-ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ। ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਉਦਾਹਰਣ-ਪ1) ਰਾਤ 08.00 ਵਜੇ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਗਿਆਰਾਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ1-ਇਕੱਲੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਮ ਵਾਂਗ ਆਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ।

17. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਭੇਜਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮੁਰੂਗਈਆ, ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ10) ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਵੀਰਵਨੱਲੂਰ ਅਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਚੇਰਨਮਾਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ ਸੱਤ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਤਲ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ ਤੋਂ ਨਾਗਰਕੋਇਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਬੱਸਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਘਰ ਪੈਦਲ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਇੱਥੇ ਫਿਰ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇ।

18. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਟੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗਵਾਹ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ 'ਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖ ਕੇ, ਮਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ

ਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਐਫਆਈਆਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

19. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਵਿਜੇਲਕਸ਼ਮੀ ਦੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗਲਤਫਹਿਮੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਥਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

20. ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੇਸ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀਤਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਏਗੀ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਟੁਕੜਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਜਾਂ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਪਤਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਠੋਸ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

21. ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂs 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ-ਪੂਰਵ-ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੈਲਕਸ਼ਮੀ (ਏ8) ਦੇ ਕਤਲ ਸਮੇਤ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂs 1 ਤੋਂ 3 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1- ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਝੂਠੇ ਉਲਝਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

22. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ (ਏ1, ਏ4 ਅਤੇ ਏ6) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1, 4 ਅਤੇ 6 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 31.10.2018 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

23. ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਠੋਸ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

24. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ